

23/09/1939 | אלול תרצט

זיגמונד פרויד, צילום: ויקיפדיה, נחלת הכלל

תורת החלומות והמעמקים

זיגמונד פרויד נולד בגליציה (6.5.1856) למשפחה יהודית מסורתית. כנער, עבר לווינה, ושם עבר תהליך מהיר של חילון והתקרבות לתרבות האירופית. במסגרת לימודיו ועבודתו כרופא, החל פרויד להתמחות במערכות העצבים ובעיות הנפש, ופיתח את ה"פסיכואנליזה" ("תורת המעמקים"), המשמשת עד היום כבסיס לרוב התיאוריות הפסיכולוגיות המודרניות. במסגרת תפיסתו, טען פרויד כי מעשי האדם נובעים ברובם מאירועים ומתהליכים הנמצאים בתת־המודע שלו ומשפיעים על הכרעותיו ועל נטיותיו. תת־מודע זה בא לידי ביטוי תכופות בפליטות פה ("פרוידיאניות") ובחלומות. תורתו של פרויד נפוצה בעולם, והתהילה שהוא זכה לה הצילה אותו מידיהם של הנאצים לאחר כיבוש אוסטריה, כאשר קצין גרמני ממעריציו סייע בידו להימלט לבריטניה. במקביל, שיטתו של פרויד זכתה, וזוכה עד היום, לביקורת נוקבת של פסיכולוגים ושל הוגי דעות. לטענתם, כוחות אחרים, חיוביים יותר מתת־המודע הבעייתי בדרך כלל, הם אלו שמנחים את חיו של האדם. פרויד התנכר לדת היהודית וראה בציונות חלום חסר סיכוי. אולם יחד עם זה, היה גאה במוצאו וכתב רבות על תרומתם של היהודים לתרבות האנושית. נפטר בלונדון ב' אלול תרצ"ט (23.9.1939)